

Lærervejledning - udskoling

Familien Sørensen

 SKOLETJENESTEN
VIDENCENTER FOR EKSTERNE LÆRINGSMILJØER

ARBEJDERMUSEET

Intro

Vi glæder os til at byde dig og dine elever velkomne til undervisningsforløbet Familien Sørensen på Arbejdermuseet.

Lærervejledningen er udarbejdet med det formål at styrke elevernes læring gennem muligheder for at integrere undervisningen på museet med undervisningen på skolen, både før og efter museumsundervisningen.

Materialet indeholder konkrete forslag til opgaver, kilder og baggrundslitteratur. Sammen med præciseringen af forløbets læringsmål håber vi, at både elever og lærere oplever en sammenhæng mellem undervisningen i skolen og på Arbejdermuseet.

Fag: Historie (samfundsfag, dansk)

Kompetenceområder

Kronologi og sammenhæng:

- Eleven kan på baggrund af et kronologisk overblik forklare, hvorledes samfund har udviklet sig under forskellige forudsætninger.

Historiebrug:

- Eleven kan redegøre for sammenhænge mellem fortidsfortolkninger, nutidsforståelser og fremtidsforventninger.
- Eleven kan udlede forklaringer på historiske forhold og forløb ud fra historiske scenarier.

Kompetenceområder

- Eleverne undersøger og diskuterer en række af arbejderklassens arbejdskampe, rettighedskampe og ligestillingskampe og kan perspektivere historiske kampe til nutiden
- Eleverne kan med udgangspunkt i en enkelt families historie forklare nogle årsagssammenhænge bag 1800-tallets demografiske forandringer (land – by)
- Eleverne kan ”læse” en udstilling og forholde sig til de tolkninger og formidlingsvalg, der ligger i udstillingens tematik, scenografi, genstandsvalg m.v.
- Eleverne kan bruge deres opnåede viden og forståelse for københavnske familiers levevilkår i 1800-tallet til at komme med bud på handlemuligheder, som kan muliggøre forandringer i samfundet i elevernes egen samtid, og med disse refleksioner komme med bud på fremtidens udvikling.

Før undervisningen på Arbejdermuseet

Ved at arbejde med emnet inden undervisningen på Arbejdermuseet skabes der et grundlag for, at alle elever får forudsætninger for at kunne indgå aktivt i undervisningen på museet.

Der kan med fordel afsættes to lektioner til forløbet før selve museumsbesøget. Hvis der kun er tid til én lektion, nøjes I med "Introduktionen" nedenfor. Hvis I har to lektioner, så gå videre efter en pause med begrebsforståelsen i rækken under "Introduktionen".

<i>Hvad</i>	<i>Hvordan</i>	<i>Hvorfor</i>
<p>Introduktion (i klassen)</p> <p>50 minutter</p>	<p>Udstillingen om Familien Sørensen er unik, fordi den bygger på en rigtig families historie og ejendele. Læs s. 2-13 i hæftet "En familie flytter til byen" om Familien Sørensens rejse fra Asminderød til København i slutningen af 1800-tallet.</p> <p>Eleverne klædes på med en læsestrategi, hvor de skal markere alle de ord, som er svære, eller som de ikke forstår.</p> <p>Eleverne skal sætte sig sammen to-og-to og give hinanden sparring og hjælp med de ord, som de har haft svært ved at forstå. De skal slå de ord op, som de ikke kender.</p>	<p>Eleverne får gode forudsætninger for at deltage aktivt og engageret i undervisningen på Arbejdermuseet.</p> <p>Læsningen af hæftet "En familie flytter til byen" træner elevernes evner i at læse multimodale tekster.</p> <p>Øvelsen er en del af det tværgående emne Sproglig udvikling, og den bidrager til at klæde eleverne på med fagbegreber, som genbesøges efter museumsbesøget.</p>
<p>Videre arbejde med begrebsforståelsen (evt. efter en pause)</p> <p>(i klassen)</p> <p>30 minutter</p>	<p>Læreren skriver følgende begreber på tavlen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Arbejder • Arbejderklasse • Arbejderbevægelse • Industrialisering • Urbanisering • Organisering <p>Eleverne vælger en ud af to opgaver:</p> <p>1: Forklar de 6 begreber med en enkelt sætning</p> <p>2: Forklar sammenhængen mellem begreberne</p> <p>Optag: Læreren laver optag på tavlen/ smartboardet gemmes og bruges igen efter museumsbesøget.</p>	<p>Øvelsen aktiverer elevernes egen viden og bevidsthed om centrale begreber.</p> <p>I kompetenceområdet kronologi og sammenhænge skal eleverne kende til principper for periodeinddeling. Begreberne på tavlen/ smartboardet er helt essentielle for at forstå centrale aspekter af perioden "Industrialiseringen".</p> <p>Begreberne genbesøges efter turen til museet.</p> <p>Læreren kan bruge denne første del som en formativ evaluering og en kortlægning af elevernes faglige læringsforudsætninger før museumsforløbet.</p>

Undervisningen på Arbejdermuseet

Undervisningen på Arbejdermuseet tager udgangspunkt i en socialkonstruktivistisk tilgang til læring. Undervisningen bygger på dialog, variation og sanselighed.

I udstillingen Familien Sørensen møder eleverne en række historiske scenarier, som formidler en arbejderfamilies liv omkring år 1900. I undervisningsforløbet analyserer og fortolker eleverne scenarierne, de formidler deres undersøgelser for hinanden, og de perspektiverer til deres egen virkelighed. Scenarierne i udstillingen bliver dermed historiske kilder til fortiden, og eleverne arbejder med det udvidede kildebegreb, når de analyserer scenarierne.

De får nogle hæfter med fra museet, som de skal bruge i undervisningen på skolen efterfølgende.

Efter undervisningen på Arbejdermuseet

Erfaringen er, at den læring eleverne tilegner sig på museet konsolideres hvis eleverne får mulighed for at anvende deres tilegnede viden og forståelse, når de kommer tilbage på skolen. De følgende øvelser kan anskues som et idékatalog, hvor du som lærer kan vælge blandt flere øvelser, der kan bruges efter museumsbesøget. Flere af øvelserne kan bruges tværfagligt, hvor eksempelvis samfundsfag eller dansk kan inddrages.

<i>Hvad</i>	<i>Hvordan</i>	<i>Hvorfor</i>
<p>Opsamling på museums-besøget</p> <p>45 min.</p>	<p>1: Eleverne bruger 5 minutter på at genfortælle museumsbesøget for hinanden to og to.</p> <p>2: Opfriskning på øvelsen med udstillingsscenerier. Med udgangspunkt i arbejdshæftet fra Arbejdermuseet går eleverne på besøg hos hinanden og dels fortæller om det scenarie, de selv har arbejdet med, og dels lytter til en elev, som har arbejdet med et andet scenarie.</p> <p>3: Perspektivering med udgangspunkt i den afsluttende øvelse på Arbejdermuseet. Diskutér i klassen på hvilke måder arbejde, fritid og bolig er til forhandling i dag. Hvilke aktører kan identificeres før og nu (fx politikere, fagforeninger, arbejdsgivere, enkeltpersoner)? Hvad kan eleverne gøre for at lade deres mening blive hørt? Hvilke kanaler har de til rådighed, og findes der foreninger/organer, som taler de unges sag i dag? Det kunne fx være ungeråd, elevråd, ungdomsorganisationer eller ungdomspartier.</p> <p>Eleverne skal til sidst give deres bud på fremtidens udvikling indenfor de tematikker, som de har talt om indtil nu. Hvilket samfund vil eleverne selv være med til at skabe?</p>	<p>Øvelsen skaber transfer mellem den læring, der foregik på museet, og den læring, der foregår i klasseværelset.</p> <p>Eleverne træner deres historiske bevidsthed, når de skal forstå samfundet og sig selv som historieskabe.</p> <p>Ved at diskutere fremtidige udviklinger skal de forstå sig selv som historieskabende.</p>

<p>Eleverne inddeler historien</p> <p>15 minutter</p>	<p>Tal ganske kort med eleverne i plenum om, hvorfor man kalder perioden for "Industrialiseringen". Hvorfor er det lige netop denne betegnelse, som bliver brugt - og ikke noget andet?</p> <p>I par skal eleverne finde på 3 alternative betegnelser for perioden, som eleverne har arbejdet med. Bagefter skal eleverne rundt og fortælle hinanden om, hvilke betegnelser de har valgt og hvorfor.</p>	<p>Ved at omdøbe perioden arbejder eleverne med de principper for inddeling af historiske perioder, som ligger i kompetence-området for kronologi og sammenhæng.</p>
<p>Remix historien</p> <p>45 min.</p>	<p>Eleverne vælger én af følgende øvelser:</p> <p>1. Med udgangspunkt i historien om familien Sørensen skriver eleverne et dagbogsopslag for en arbejder anno 1899. Eleven overvejer, om der skal fokuseres på landarbejde, fabriksarbejde, kvindearbejde (eller en blanding af disse). Der kan også tegnes/illustreres til dagbogsopslaget.</p> <p>2. 1. maj blev indstiftet som international kampdag, og idéen var, at arbejdere over hele verden skulle stå sammen om retten til 8 timers arbejde, 8 timers fritid og 8 timers hvile. Eleverne skriver en kort men slagkraftig 1. maj tale og fokuserer på de behov, som de selv kan identificere i nutiden. Nederst i dokumentet findes et link til 1. maj taler, som er blevet holdt før i tiden. Hvis der er tid, kan eleverne læse en tale og få mere viden om arbejdernes internationale kampdag, før de skal skrive deres egen.</p> <p>Eleverne fremlægger deres produkt(er) i mindre grupper á 4-6.</p>	<p>Øvelsen lader eleverne omsætte deres viden og forståelse for historien gennem deres evne til at udvise historisk empati.</p> <p>Eleverne arbejder med entreprenørskab, når de bruger deres handlekompetencer til at pege på, hvordan man kan påvirke sin samtid i dag.</p> <p>Eleverne arbejder med kildeanalyse, når de læser og afkoder 1. maj taler.</p>
<p>Migration før og nu?</p> <p>45 minutter</p> <p>Timer fra samfundsfag kan evt. inddrages.</p>	<p>Familien Sørensen var en familie, som migrerede fra land til by sammen med mange andre.</p> <p>Individuelt: Eleverne laver en tegning eller model, der illustrerer, hvordan industrialisering og urbanisering påvirkede samfundet og levevilkårene i slutningen af 1800-tallet.</p> <p>Individuelt: Eleverne slår begrebet migration op og skriver et par stikord ned. Læreren laver optag på klassen.</p> <p>I par: Find 3 eksempler på arbejdsrelateret migration fra 1960 til i dag. Det kan være indenfor Danmarks grænser, flytning til Danmark eller fra Danmark til et andet land.</p> <p>I klassen: Lav optag på de tre øvelser. Diskutér herefter i plenum forskelle og ligheder mellem 1800-tallets arbejdsrelaterede migration og nutidens arbejdsrelaterede migration. Overvej hvordan arbejdsrelateret migration kan se ud fremtiden?</p> <p>Nederst findes links til materiale om befolknings-tilvækst og arbejdsrelateret migration, som eleverne kan bruge.</p>	<p>Øvelsen sætter fokus på, at det at bryde op og rejse væk for at søge arbejde stadig er et aktuelt emne i nutiden.</p> <p>Fælles mål fra samfundsfag: Eleven kan redegøre for betydninger af økonomisk globalisering for det danske arbejdsmarked før og nu.</p>

<p>Opsamling</p> <p>15 minutter</p>	<p>Begrebsøvelsen fra første lektion gentages og tavlen/smartboardet med begreberne tages frem igen.</p> <p>Begreberne var: Arbejder, arbejderklasse, arbejderbevægelse, industrialisering, urbanisering og organisering</p> <p>Kan eleverne lægge nye forklaringer og sammenhænge til? Læreren kan opkvalificere elevernes input i øvelsen.</p>	<p>Undervisnings-forløbets tre dele (før/under/efter museumsbesøget) afrundes og elevernes læring og progression konsolideres.</p> <p>Læreren kan gennem elevernes italesættelse af begreberne se efter tegn på læring fra det samlede forløb.</p>
--	--	--

NB: Links/pdf'er til det nævnte materiale findes på Arbejdermuseets hjemmeside under Læring – Ungdomsuddannelser – Familien Sørensen.

Materiale til brug før museumsbesøget

En familie flytter til byen – fremskridt, fabrikker og familielive 1880-1915 (Arbejdermuseet, 2012):

www.arbejdermuseet.dk/wp-content/uploads/2016/03/en_familie_flytter_til_byen.pdf

Materiale til brug efter museumsbesøget

Tidslinje med filmklip:

"Fra gæstearbejdere i 1960'erne og frem til 2050: Sådan vil Danmark ændre sig" (DR, 2016):

www.dr.dk/nyheder/indland/fra-gaestearbejdere-i-1960erne-og-frem-til-2050-saadan-vil-danmark-aendre-sig

Første maj-taler fra 1889-2015 (Arbejdermuseet/ABA):

www.arbejdermuseet.dk/viden-samlinger/temaer/1-maj/

Befolkningsudviklingen 1848-1901 (AAU, 2009):

www.danmarkshistorien.dk/perioder/det-unge-demokrati-1848-1901/befolkningsudviklingen/

